

Dato: 14.08.2025

Møtepunkt 3 med Valgdirektoratet for nye og mindre erfarne valgansvarlige

14.08.2025 ble det tredje møtepunktet avholdt med Valgdirektoratet og nye og mindre erfarne valgansvarlige. Det ble først holdt et møte på to timer med første halvdel av gruppen, og videre ble det holdt et tilsvarende møte på to timer med andre halvdel av gruppen. Temaene for møtepunktet var *stemming i EVA*, *opptelling*, *protokollering*, og *prøvevalg 2*. Videre følger en kort oppsummering av de ulike temaene for møtet, samt alle spørsmål, med følgende svar, som ble stilt under begge møtene samlet.

Stemming i EVA

Forhåndsstemming i EVA

- [EVA brukerveiledning – forhåndsstemmegivning](#)
- Under forhåndsstemming kan velger stemme i hvilken som helst kommune. EVA kan se hvor velger er manntallsført og gi informasjon hvor stemmen skal sendes. Velgere fra egen kommune krysses av i manntallet og legges rett i urnen.
- Rollene "forhåndsstemmemottaker" og "valgansvarlig kommune" kan registrere forhåndsstemmer i EVA
- Forhåndsstemmene skal telles per lokale, så det er viktig å registrere på riktig valglokale i EVA
- Steg i EVA ved forhåndsstemme til egen kommune:
 - (1) Søk først opp velgers fødselsnummer (2) registrer stemmen i EVA (krysser av velger i manntallet) (3) stemple seddel (4) velger legger selv seddel i urne
- Steg i EVA ved forhåndsstemme til annen kommune:
 - (1) Søk velger i hele landet (2) registrer stemme til annen kommune og gi stempel på stemmeseddel (3) skriv ut informasjonskort (4) velger legger seddel i en stemmeseddelkonvolutt (4) stemmeseddelkonvolutten skal i en omslagskonvolutt med informasjonskort om velger (5) velger legger omslagskonvolutten i urnen.
- Steg i EVA hvis velger ikke er i manntallet eller har stemt tidligere
 - (1) EVA gir et varsel (2) stemple seddel, legg seddel i stemmeseddelkonvolutt (3) fyll ut blankt informasjonskort (4) legg stemmeseddelkonvolutt og informasjonskort i en omslagskonvolutt (5) omslagskonvolutt legges i urnen.

Valgtingsstemming i EVA

- [EVA brukerveiledning – Valgtingstemmegivning](#)
- Stemmen skal legges rett i urnen når velger står i manntallet. Alle stemmer registreres i EVA.
- Rollene "stemmemottaker valgting" og "ansvarlig valglokale" kan registrere stemmer. "Valgansvarlig" kan registrere og prøve konvoluttstemmegivninger.
- Under første opptelling skal valgtingsstemmer telles i lokalet.
- Steg i EVA ved valgtingstemming med elektronisk manntall:
 - (1) velg: registrer valgtingstemme (2) kryss av velger i elektronisk manntall og registrer stemme (3) stemple stemmeseddel (4) velger legger stemmeseddelen i urnen.
- Steg i EVA ved valgtingstemming med papirmanntall:
 - (1) Finn velger i papirmanntallet (2) sett et kryss i avkryssingsmanntallet (3) stemple stemmeseddelen (4) Velger legger stemmeseddelen i urnen.

Konvoluttstemmegivning

- Hvis velger ikke finnes i manntallet skal stemmen tas imot i omslagskonvolutt.
- Når kommunen bruker papirmanntall og velgeren ikke står i manntallet i stemmekretsen skal stemmen tas imot i omslagskonvolutt (fremmedstemme).
- Når kommunen bruker elektronisk manntall og mister tilgangen til manntallet skal stemmen tas imot i konvolutt (beredskapskonvolutt).

Sentral registrering – registrering og prøving av stemmegivninger i konvolutt

- [EVA brukerveiledning – sentral registrering](#)
- Ved registrering av konvoluttstemmer når velger er i manntallet søkes først velger opp, videre registreres stemmegivningen. EVA gir et løpenummer som skal skrives på konvolutten.
- Ved registrering av konvoluttstemmer når velger ikke er i manntallet, søkes først velger opp. EVA gir så varsel om at velger ikke finnes i manntallet.
 - Første steg er å sjekke folkeregisteret og listen over velgere på sperret adresse.
 - Hvis folkeregisteret viser at velger har bodd i utlandet i mer enn 10 år: opprett først velger i manntallet. Deretter registreres stemmen som vanlig.
 - Hvis velger bor på sperret adresse: registrer stemmen på person som ikke er i manntallet.
 - Hvis velger ikke har stemmerett: registrer på person som ikke er i manntallet.
 - Skriv løpenummer på konvolutten.
- Ved registrering av konvoluttstemmer når velger er krysset av i manntallet søkes først velger opp, og videre gir EVA et varsel om at velgeren er krysset av. Registrer videre stemmegivningen og skriv løpenummeret på konvolutten.
- Ved prøving av stemmegivninger skal dere ta stilling til hvorvidt stemmegivningen skal godkjennes eller forkastes. EVA sorterer stemmegivningene etter (1) *ordinær*

behandling (hvis velger finnes i manntallet og alt tilsynelatende er ok), og (2) *særskilt behandling* (hvis velger for eksempel ikke finnes i manntallet).

- Bruk løpenummer for å holde kontroll på de fysiske konvoluttene.
- Stemmegivninger som skal godkjennes er de hvor velgeren står i manntallet, når velger har bodd i utlandet i mer enn 10 år, når velger står på liste over de med sperret adresse, og ellers har stemmerett.
- Stemmegivninger som skal forkastes er de hvor velger ikke har stemmerett, hvor velger har stemt før, eller når andre krav i valgloven §10-2 ikke er oppfylt.

Opptelling

- [Før opptelling](#)

Første opptelling – forhåndsstemmer

- [Opptelling av forhåndsstemmer](#)
- Før opptelling skal alle konvolutter prøves (HUSK legg 30 godkjente konvoluttstemmegivninger til side).
- Første opptelling skal gjøres manuelt.
- Det er tre kategorier av forhåndsstemmer:
 - Ordinære forhåndsstemmer lagt rett i rune – fordelt per valglokale
 - Forhåndsstemmer – øvrige (f.eks. utenbysstemmer, utenriksstemmer, institusjons- og stemmer avlagt hjemme hos velger)
 - Forhåndsstemmer mottatt etter forhåndsstemmeperioden er over, som telles sammen med forhåndsstemmer lagt til side, etter kl. 17 på tirsdag etter valgdagen.
- Første opptelling kan starte søndagen før valgdagen (og senest fire timer før valgtingslokalene stenger).
- Forhåndsstemmer som er tatt imot rett i urne i et allment tilgjengelig lokale telles for seg – hvis det ble tatt imot 60 eller flere i det lokalet.
- Alle tvilsomme stemmesedler som blir lagt til side tas stilling til i øvrige-kategorien.

Første opptelling – valgtingsstemmer

- [Opptelling av valgtingsstemmer](#)
- Første opptelling på valgdagen skal også gjøres manuelt.
- Det er to kategorier ved valgtingsstemmer:
 - Ordinære valgtingsstemmer lagt rett i urne – fordelt per stemmekrets (valglokale)
 - Valgtingsstemmer – øvrige
- Valgtingsstemmer tatt imot rett i rune telles per lokale hvis det er flere enn 100 i manntallet i stemmekretsen.
 - Opptellingen skal foregå i valglokalet når valglokalene har stengt. Det skal føres protokoll fra valglokalene.
- Alle tvilsomme stemmesedler som blir lagt til side tas stilling til i øvrige-kategorien.

Første og andre opptelling manuelt

- Ved første opptelling av ordinære stemmesedler skal først sedlene sorteres i bunker fordelt på partier og blanke. De tvilsomme stemmesedlene skal skilles ut og legges til side for vurdering i valgstyret.
 - Videre skal de partifordelte og blanke stemmesedlene samles i bunker på et bestemt antall.
 - Disse bunkene skal så kontrolleres for sorteringsfeil.
 - Etter dette skal bunkene telles opp to ganger av ulike valgmedarbeidere.
- Ved første opptelling skal dere også kontrollere at antall kryss i manntall og antall stemmesedler stemmer overens (urnetelling).
- Ved andre opptelling skal bunkene først kontrolleres for sorteringsfeil. Hvis det oppdages flere tvilsomme sedler, skal disse legges til side for valgstyret. Bunkene skal så telles to ganger av ulike valgmedarbeidere.
- Hvis det er avvik mellom første og andre opptelling som kan forklares skal dette redegjøres for i protokollen. Hvis avvik ikke kan forklares, må stemmene telles på nytt.

Andre opptelling (maskinelt)

- Stemmesedlene skannes og fordeles. Sedler det er tvil om vil komme til manuell verifisering. Disse skal behandles i EVA Skanning.
- Det er viktig at dere foretar jevnlige stikkprøver. Se [veileder for stikkprøvekontroll](#).
- Fremkommer det avvik mellom første og andre telling som kan forklares skal dette redegjøres for i protokollen.

Opptelling av forhåndsstemmer telt etter kl. 17 dagen etter valgdagen

- Denne kategorien skal telles sammen med de 30 godkjente forhåndsstemmegivningene som var lagt til side.
- Opptellingen kan starte tirsdagen dagen etter valgdagen kl. 17. Første opptelling skal gjøres manuelt, og tvilsomme stemmesedler tas tilling til fortløpende før første og andre opptelling.

Protokollering

- [Om protokollering av valg](#)
- Valglokalets protokoll:
 - Leder og nestleder skal føre protokoll fra valglokalet på valgdagen. Protokollen består av urnetelling og resultat fra første telling. Dette består av fordeling av stemmesedler per parti og blanke, antallet tvilsommes edler (med årsak), og antallet stemmegivninger i konvolutt. Protokollen skal også redegjøre for eventuelle avvik.
 - Protokollen signeres av leder og nestleder.
- Valgstyrets protokoll:
 - Valgstyret skal også føre protokoll. Protokollen skal bestå av nøkkelinformasjon om valggjennomføringen, valgresultatene fra kommunen, antall godkjente og forkastede stemmegivninger og stemmesedler, kommunens første og andre opptelling, og merknader til eventuelle avvik, hendelser og kontrolltiltak.

- Protokollen skal signeres av valgstyret, og overleveres sammen med øvrig materiell til distriktsvalgstyret.

Spørsmål og svar fra møtene:

1. Stemming i EVA

1.1 Spørsmål: Hvorfor skrives informasjonskortet ut med strekkode?

- **Svar:** Dette er fordi mange kommuner bruker håndskannere til å lese strekkoden med. Dette gjør at oppslag i manntallet går raskere, og er særlig aktuelt for store kommuner som mottar mange konvoluttstemmer.

1.2 Spørsmål: Vi har få utenbysstemmer, må vi fortsatt ha en egen urne til dette eller kan vi ta imot den ferdige omslagskonvolutten i hånda og legge den til videresending med en gang?

- **Svar:** [Valgloven § 7-5](#) omtaler dette. Her står det at velgeren selv skal legge omslagskonvolutten i en urne. Dette er også et sikkerhetstiltak, ettersom urner skal være forseglet. Dere må derfor ha en urne til dette. Dere kan imidlertid gjerne bruke samme urne til konvolutter og stemmesedler, men da må denne tømmes hver dag og innholdet oppbevares på en sikker måte.

1.3 Spørsmål: Hvis vi har en stemmeseddel (ved forhåndsstemming) som er lagt rett i urnen som ikke har stempel. Kan vi stemple den når vi åpner urnen?

- **Svar:** Nei. Manglende stempel er en forkastelsesgrunn i henhold til [§ 10-3 \(1\) i valgloven](#). Stemmeseddelen skal alltid stemples før velger får legge dem i urnen, og en ustempelt seddel tyder på at noe ureglementert har skjedd.

1.4 Spørsmål: Hvis det lå en avkrysningsstemmeseddel inne i en annen, i urna, hvor den ytterste hadde stempel, men ikke kryss, mens den innerste hadde kryss, men ikke stempel, så mener jeg at det tidligere sto i valghåndboka at man kunne stemple den seddelen som hadde kryss, og makulere den som hadde stempel og ikke kryss. Er det slutt på det? Typisk at de hang sammen uten at velgeren og valgmedarbeideren ikke oppdaget det.

- **Svar:** I dette tilfellet skal stemmeseddelen med stempel godkjennes og stemmeseddelen uten stempel foreslås forkastet. Når stemmesedler ligger i urnen er de per definisjon anonymisert. At to sedler ligger inne i hverandre betyr ikke nødvendigvis at de er avlagt samtidig og av samme velger.

Tidligere viste valghåndboken til regler om stempling dersom en stemmeseddelkonvolutt inneholdt flere stemmesedler. Reglene for flere stemmesedler i en konvolutt er nå tydelig regulert i [§ 10-4 i valgforskriften](#). Stemmesedler lagt rett i urne (uten konvolutt) som mangler stempel, skal **ikke** stemples i etterkant.

1.5 Spørsmål: Treng me legge inn rollen Stemmemottaker valgting når ein har rolla Ansvarleg valglokale? På same personen, meinte eg.

- **Svar:** Nei. Rollen “Ansvarlig valglokale” har alle de samme rettighetene om “stemmemottaker valgting”.

1.6 Spørsmål: Hvis vi har en velger som ikke klarer å svare på om den vil stemme /eller ha hjelp - men den som følger velgeren mener bestemt at personen skal stemme - hvordan håndtere dette? Ta imot i konvolutt?? Hvis ja - krysse av for hva da?

- **Svar:** Dette er krevende situasjoner for valgmedarbeiderne og er omtalt nærmere i [kap. 2.5 i departementets veileder om stemming](#). Det er til syvende og sist velgeren selv som skal avgjøre om han eller hun ønsker å stemme. Andre skal ikke ta denne avgjørelsen på vegne av vedkommende.

1.7 Spørsmål: Ved mottak av forhåndsstemme fra annen kommune og valgdistrikt, hvilke stemmesedler bør da brukes? Partisedlene eller kan de likevel velge stemmesedler for valgdistriktet de stemmer i?

- **Svar:** I utgangspunktet er det meningen at det skal brukes partistemmesedler ved stemming utenfor eget valgdistrikt. Hvis velger stemmer på et registrert parti kan likevel de ordinære stemmesedlene brukes, men partiet må stille i velgerens valgdistrikt for at stemmen skal kunne godkjennes. Stemmer man på et parti som ikke stiller i valgdistriktet skal stemmeseddelen foreslås forkastet, jf. [valgloven § 10-3 \(1\) bokstav d](#).

1.8 Spørsmål: Skal velgere som ikke står i manntallet ligge i den "ordinære" urnen, eller "utenbys"-urnen?

- **Svar:** Disse stemmene skal tas imot i konvolutt og bør derfor legges i samme urne som øvrige konvoluttstemmer. Noen konvolutter skal sendes videre til andre kommuner (utenbysstemmer), mens andre skal registreres og prøves i deres kommune.

Husk at når dere mottar en stemme fra en velger som ikke står i manntallet, så må personen søkes opp i folkeregisteret og kontrolleres mot den særskilte manntallslisten (dersom dere har mottatt dette). Dersom stemmen er fra en velger med stemmerett som har bodd i utlandet, men som sist var bosatt i en annen kommune, må stemmen sendes videre til den kommunen.

1.9 Spørsmål: Vi mottok en stemme i dag der velger ikke stod oppført i manntallet. Hun oppgir selv at hun har bodd i London i 15 år. Når vi søker henne opp får vi ikke annen adresse enn England i folkeregisteret. Hva gjør vi da videre?

- **Svar:** Norske statsborgere må ha bodd i Norge en eller annen gang for å ha stemmerett. Folkeregisteret skal vise hvilken kommune man bodde i før utflytting. Ved oppslag i registeret er det viktig at dere huker av i feltet for "vis historikk" når dere søker opp personen.

Se også [rutinen vi har laget for søk i folkeregisteret](#).

1.10 Spørsmål: Beredsskapstemmer i forhåndsstemmeperioden som vi får fra andre eller som vi skal sende videre, hva gjør vi?

- **Svar:** Dere sender videre de beredsskapsstemmene som skal til andre kommuner. Deres egne skal dere behandle som øvrige konvoluttstemmer fra velgere bosatt i kommunen - altså enten godkjenne dem eller foreslå at de skal forkastes.

2. Sentral registrering

2.1 Spørsmål: kan dere si noe om utenriksstemmer og brevstemmer forskjellen på disse og prøvingen av disse? Vi har forstått det slik at brevstemmer registreres når de mottas, men prøves når alle andre forhåndsstemmer er godkjent, Er dette riktig forstått?

- **Svar:** Det er helt riktig forstått. Normalprosedyren er at dere registrerer og prøver konvoluttstemmer fortløpende. Brevstemmer skal derimot prøves til slutt av de ordinære forhåndsstemmene dere mottar fra andre kommuner og utenriksstasjoner, jf. [§ 10-5 i valgforskriften](#).

2.2 Spørsmål: Løpenummer; Må vi ta vare på konvoluttet etter at stemmeseddelkonvoluttet er skilt etter prøving?

- **Svar:** Nei. Når stemmegivningen er godkjent kan dere kassere omslagskonvoluttet og informasjonskortet om velger. Det er kun de omslagskonvoluttene dere foreslår å forkaste som ikke skal åpnes, og som valgstyret skal ta stilling til.

2.3 Spørsmål: Beredskapskonvolutter registrert som ordinær konvoluttstemme (forhåndsstemme). Kan dette rettes etter den er prøvd?

- **Svar:** Nei. Når en stemmegivning er prøvd og godkjent er det satt kryss i manntallet, og kryss kan ikke endres. Dette har imidlertid kun betydning for statistikken over antall stemmegivninger i de ulike kategoriene. Ved selve tellingen skilles det ikke mellom beredskapsstemmer og andre konvoluttstemmer.

2.4 Spørsmål: Når vi skal prøve stemmesedlene, må noen fra valgstyret være med?

- **Svar:** Nei. Ved prøvingen skal dere enten godkjenne eller foreslå å forkaste stemmegivningene. Godkjenning er ikke prinsipielt og krever ikke at valgstyret er involvert. Det er kun når de foreslåtte forkastelsene skal gjennomgå i forbindelse med opptellingen at valgstyret må være med. Dere kan likevel ha med valgstyret dersom det er hensiktsmessig at de er til stede.

2.5 Spørsmål: en stemme som kommer fra utlandet i konvolutt direkte fra velger, regnes dette som utenlandsstemme eller brevstemme?

- **Svar:** Dette er en brevstemme. Ordinære utenriksstemmer kommer i egne omslagskonvolutter med påtrykt skjema, med informasjon om velger og hvor stemmen er avlagt.

2.6 Spørsmål: skal vi registrere brevstemmen når den kommer selv om vi prøver den senere?

- **Svar:** Ja. Da er det enkelt å ha kontroll på konvoluttet ved hjelp av løpenummeret som EVA produserer ved registrering. Se også svar på 2.1.

2.7 Spørsmål: ved mottak av brevstemme, skal den registreres fortløpende, men ikke prøves? Tolket det slik på valgmedarbeiderportalen at registrering og prøving skal gjøres som det siste før forhåndsstemmeperioden stenger.

- **Svar:** Se svaret ovenfor.

2.8 Spørsmål: Hvem er det som mottar listen fra skatteetaten? Valgansvarlig?

- **Svar:** Listen over velgere på sperret adresse sendes rekommandert til kommunens postadresse, ved en av de to valgansvarlige som ble oppnevnt i Altinn i fjor høst.

2.9 Spørsmål: Er det slik at forhåndsstemmemottaker finner personer med sperret adresse ved søk på personnummer?

- **Svar:** Nei. Personer med sperret adresse er ikke innført i manntallet og vil ikke dukke opp ved søk. Derfor må stemmen tas imot i konvolutt i valglokalet, og valgansvarlig(e) må kontrollere stemmen opp mot den særskilte manntallslisten.

2.10 Spørsmål: Skal løpenummeret også stå på stemmeseddelkonvolutten?

- **Svar:** Nei. Løpenummeret skal kun føres på omslagskonvolutten. Når stemmegivningen er prøvd og konvolutten åpnet, er ikke lenger løpenummeret relevant.

2.11 Spørsmål: Spørsmål knytt til registrering av utenriksstemmer. Når vi må opprette ein veljar i manntalet som har vore busett i utlandet i minst 10 år, skal vi bruke stemmekrinsen 0000 Heile kommunen, eller legge til stemmekrinsen som gjeld for den siste folkeregistrerte adressa? I valmedarbeiderportalen si rettleiing på nett stod det ikkje kva felt vi må/bør fylle ut, som adresse og kontaktinformasjon. Kva anbefalar de at vi fyller ut om veljaren?

- **Svar:** Dette velger dere selv. Det er tilstrekkelig å fylle ut feltene for navn og fødselsnummer og plassere velgeren i krets 0000.

2.12 Spørsmål: når vi tar imot forhåndsstemmer fra nabokommunen, skal de først godkjennes når våre egne forhåndsstemmer skal godkjennes først?

- **Svar:** Nei. Forhåndsstemmer dere mottar i posten fra velgere som tilhører deres egen kommune kan godkjennes fortløpende. Dere trenger ikke å vente med å godkjenne forhåndsstemmer dere mottar fra andre kommuner. Det er kun *brevstemmer* avlagt utenriks som skal vente helt til slutt (se 2.1).

2.13 Spørsmål: Siden det skal være minst 30 konvoluttstemmegivninger som legges til side: Vi legger da til side minst 30 stemmesedler fra de vi mottar fra andre kommuner? Så stemmer vi får fra andre kommuner burde vi da også oppbevare adskilt fra ordinære forhåndsstemmer mottatt i eget lokale etter registrering og prøving. Og burde da ordinære forhåndsstemmer, øvrige forhåndsstemmer, institusjon og ambulerende OG forhåndsstemmer avgitt i andre kommuner alle holdes adskilt fra hverandre frem til de er ferdig opptelt?

- **Svar:** Dette høres ut som en grei løsning. Vi anbefaler at dere beholder stemmer som er lagt til side i stemmeseddelkonvolutten. Da er det også enkelt å skille dem fra de andre. Resten av konvoluttstemmene trenger dere ikke å oppbevare adskilt, ettersom de uansett skal telles samlet i kategorien "Forhåndsstemmer - øvrige".

Det er kun ordinære forhåndsstemmer, avlagt rett i urne i de allment tilgjengelige valglokalene deres, som må holdes adskilt, ettersom disse skal telles opp separat per valglokale.

3. Opptelling

3.1 Spørsmål: Må valgstyret godkjenne eller forkaste stemmer før de telles?

- **Svar:** Nei, valgstyret må ikke godkjenne eller forkaste stemmer før de telles. Valgstyret kan enten ta stilling til forkastelser før og underveis i opptellingen, eller etter opptellingen er gjennomført. Vi minner om at det å godkjenne en stemme *ikke* er en prinsipiell avgjørelse og kan utføres med delegert myndighet fra valgstyret. Det er kun

å endelig forkaste en stemmeseddel eller stemmegivning som er en prinsipiell avgjørelse og skal utføres av valgstyret. Administrasjonen med delegert myndighet kan likevel foreslå å forkaste stemmer.

3.2 Spørsmål: Det er ikke lenger krav om at valgstyret skal være til stede under tellingen. Kan valgstyret kalles inn på Teams møte og få avklart avvik etter opptellinga av forhåndsstemmer er gjort eller må de kalles inn fysisk?

- **Svar:** Det er riktig at det ikke lenger er et krav om at valgstyret skal være til stede under opptellingen. Det er samtidig ikke noe i veien for at valgstyret er med på hele eller deler av opptellingen. Hvordan kommunen eventuelt løser valgstyrets deltakelse er opp til kommunen selv. Vi minner om at det skal være et beslutningsdyktig valgstyre til stede når det tas endelig stilling til forkastelser.

3.3 Spørsmål: Må hele valgstyret være til stede eller holder med noen?

- **Svar:** Det er tilstrekkelig at valgstyret er vedtaksdyktig - altså at minst halvparten er til stede.

3.4 Spørsmål: Det er flere som nevner dette med tilstedeværelse av valgstyret. Vi praktiserer at alle kurante forkastelser (eks uten stempel) tas i valgstyrets møte etter kl. 17 tirsdag. Kun ved ukurante forkastelser vi ser det som nødvendig å kalle inn valgstyret på valgkvelden. Virker ikke det greit?

- **Svar:** Det er absolutt en løsning som fremstår kurant slik det beskrives i spørsmålet.

3.5 Spørsmål: Hvor skal en ta de 30 stemmene som skal legges til side? Fra hvilket forhåndsstemmelokale?

- **Svar:** Det er *konvoluttstemmegivninger* som skal legges til side. Det er derfor mest nærliggende at dere legger til side stemmer dere mottar fra andre kommuner og stemmer dere av ulike grunner tar imot i omslagskonvolutt i egen kommune. Husk at det er *godkjente* stemmer som skal legges til side.

3.6 Spørsmål: I en liten kommune med få konvoluttstemmer: hvis vi ikke har 30 stemmer i konvolutt å legge til side?

- **Svar:** Virkeligheten overstyrer regelverket. Legg til side så mange stemmeseddelkonvolutter dere har mulighet til. Husk at dere kan legge til side alle konvolutter dere mottar i forhåndsstemmeperioden, og eventuelt registrere en nulltelling i kategorien "forhåndsstemmer - øvrige".

3.7 Spørsmål: Leiger lokale til førehnadsstemminga og frakter kvar dag urne med avgitte stemmer inn til rådhuset. Har planlagt å telle dei tre katogoriane me har sentralt på rådehust. Går det eller må me frakte dei ut til lokala igjen?

- **Svar:** Ja. Dere trenger ikke å gjøre denne opptellingen fysisk ute i forhåndsstemmelokalene. Stemmene skal telles per valglokale, men selve tellingen kan gjøres sentralt på rådhuset.

Det er kun den første tellingen av *valgtingsstemmer* som skal gjøres i selve valglokalet.

3.8 Spørsmål: Skal alle stemmesedler uten stempel telles uansett?

- **Svar:** Nei. Ustemplede sedler skal foreslås forkastet og ikke partifordeles.

Ved den første opptellingen i valglokalene på valgtinget skal alle sedler i urnene telles og sammenlignes med antall kryss i manntallet, men de ustemplede sedlene skal heller ikke her partifordeles.

3.9 Spørsmål: Skal resultatet fra forhåndsstemningen også holdes tett til valgdagen kl. 21?

- Svar: Ja. Ingen opptellingsresultater skal gjøres kjent før kl. 21 på valgdagen.

3.10 Spørsmål: Må det være to på verifisering?

- Svar: Ja, vi anbefaler at det alltid er to til stede ved verifisering.

3.11 Spørsmål: Er det valgstyret som skal endelig forkaste stemmer?

- Svar: Ja det er det. Dere som teller kan *foreslå* å forkaste, og valgstyret skal avgjøre om de faktisk skal bli forkastet.

3.12 Spørsmål: Opptelling: Er det slik at ein partistemmeseddel som ikkje har noko kryss, heller ikkje i ruta blank, ikkje skal tolkest som blank stemme, men bør forkastast?

- Svar: Ja, det er helt riktig. Dette er også bakgrunnen for at det ble innført et eget felt på stemmeseddelen for blank stemme. Forkastelsesgrunnen blir [bokstav c i valglovens § 10-3 \(1\)](#).

3.13 Spørsmål: Skal de tvilsomme sedlene legges i egen forseglingspose eller legges på toppen i kassene med stemmesedler fra valglokalene? Gjelder både forhåndsstemmer og Valgtingsstemmer. I forbindelse med transport til skannersentralen.

- Svar: Begge disse løsningene fungerer, men den førstnevnte er nok den vi anbefaler. Det viktigste er likevel at de tvilsomme sedlene er tydelig adskilt fra de som er godkjent.

3.14 Spørsmål: Kretser hvor det er færre enn 100 manntallsførte: Skal sedlene partifordeles og telles opp mot manntall? Skal dette registreres i EVA?

- Svar: Nei. Stemmesedlene skal ikke partifordeles, men det skal gjøres en opptelling av antall sedler og konvolutter som er mottatt. Vi har laget et skjema dere kan bruke. [Skjemaet finner dere på valgmedarbeiderportalen](#).

Hvis kommunen har papirmanntall på valgdagen, skal dere gjennomføre en ordinær urnetelling der dere sammenligner antall mottatte stemmesedler med antall kryss i manntallet. Tallene fylles ut i det samme skjemaet som det er lenket til ovenfor.

4. Protokollering

4.1 Spørsmål: Valglokalets protokoll, kan leder og nestleder signere elektronisk?

- Svar: Ja.

4.2 Spørsmål: Valgstyrets protokoll lages etter tirsdag kl. 17?

- Svar: Ja. Valgstyrets protokoll blir klar så snart alle opptellingskategorier er ferdigstilt. Dette kan først skje når siste kategori telles opp etter kl. 17 på tirsdag.

4.3 Spørsmål: Elektronisk signering av valgstyret – går det automatisk til distriktsvalgstyret via EVA?

- **Svar:** Nei. Protokollen må fortsatt skrives ut og oversendes distriktsvalgstyret sammen med øvrig valgmateriell. Distriktsvalgstyret får tilgang til en elektronisk versjon, men som det står i [§ 10-13 \(1\) i valgloven](#) skal det overleveres en kopi av protokollene sammen med det øvrige materialet.

4.4 Spørsmål: hvor lagres protokollene til valglokalene i EVA? Vi må vel sammenligne protokollene med 2.g telling.

- **Svar:** Alle protokoller er tilgjengelige i EVA Protokollering. Valgansvarlig har lesetilgang til protokollene fra valglokalene i kommunen. I protokolleringsverktøyet kan man følge status på om arbeidet med protokollering i valglokalene har begynt, og om protokollene er signert, Valgansvarlig kan se en forhåndsvisning av protokollen, og laste ned protokollen som PDF når den er ferdigstilt og signert.

Mer informasjon om navigering, lesetilgang og status er beskrevet i [EVA brukerveiledning](#).

4.5 Spørsmål: Kan valgstyret signere digitalt?

- **Svar:** Ja. Dere velger selv om protokollen signeres digitalt eller manuelt. To av valgstyrets medlemmer signerer. Før møtet hvor protokollen godkjennes bør dere sørge for at disse to er forberedt på at de skal signere (ha med telefon med Bank ID).

5. Andre spørsmål

5.1 Spørsmål: Utenbysstemmer – noen har kommentert at det er x fylke sin liste som står på de ordinære stemmesedlene, men de er bosatt i y fylke. Har det noe å si? Eller bør de velge partistemmeseddel?

- **Svar:** I utgangspunktet er det partistemmeseddel som brukes når man stemmer i et annet valgdistrikt, men så lenge man stemmer på et registrert parti kan også sedler fra andre distrikter brukes. Det er imidlertid en forutsetning at dette partiet stiller i velgerens valgdistrikt.

5.2 Spørsmål: Det er noen som kommer med digital bankID som legitimasjon. Kan det benyttes? Det vises bare navn og bilde.

- **Svar:** Nei. Denne legitimasjonen forutsetter lesing av en QR-kode, og vi har foreløpig ikke støtte for dette ved valg.

5.3 Spørsmål: Manntallet ligger tilgjengelig på kommunens servicetorg. Vi har tidligere kopiert manntallet til partiene. Partiene makulerer i etterkant. Kan manntallet sendes på epost til partiene? Man kan søke i manntallet og da finne førstegangsvelgere (søke på fødselsår), og feks. kopiere disse over i en egen liste. Kan denne listen distribueres til partiene? Kan disse listene sendes på epost?

- **Svar:** Ja. Det er ikke noe i regelverket som er til hinder for å distribuere manntallskopiene elektronisk. Dere bør kryptere eller passordbeskytte filene hvis dere sender dem per epost.

Husk å gjøre mottakerne oppmerksomme på at dataene skal slettes innen to år etter at de er mottatt.